

Politika

MALI SPORAZUM.

Minuli teden so bili zbrani na prelepem slovenskem Bledu zunanji ministri treh držav Malega sporazuma (entente), Češke, Jugoslavije in Rumunije. Češko je zastopal dr. Beneš, Jugoslavijo dr. Ninčič, Rumunijo pa Mitileneu, kateri je šele pred kratkim postal minister v vladi generala Avaresca, ki je zmagala pri zadnjih volitvah.

Obširna poročila o političnem položaju sta podala dr. Ninčič in dr. Beneš. Ugotovili so, da soglašajo zavezniške države v vseh važnih skupnih vprašanjih. Na jesenskem zasedanju Društva narodov v Ženevi bodo nastopile popolnoma soglasno. Na konferenci so med drugim razpravljali o vprašanju narodnih manjšin in se pečali zlasti tudi s položajem Slovencev na Koroškem. Med Rumunijo in Francijo se snuje pogodba, ki naj bo prvi korak do ustvaritve velike srednjeevropske garancijske pogodbe med vsemi prizadetimi državami pod vodstvom Francije. Grčija se je obrnila na Jugoslavijo s predlogom, da se čim prej obnovi jugoslovansko-grška zveza in so pripravljala pogajanja že v teku. Glede Rusije si ohranjajo vse članice Male antante tudi v bodoče svobodne roke. Prihodnja konferenca Male antante bo meseca septembra v Ženevi. — O priliki konferenze Male antante se je vršila na Bledu tudi konferenca časnikarjev Male antante, ki je bila istotako velikega pomena za medsebojne odnose zavezniških narodov. Navzočih je bilo nad sto časnikarjev. Predsednik zasedanja je bil Slovenec Fr. Smodej. Na zborovanju časnikarjev je govoril tudi zunanji minister dr. Ninčič.

ČEŠKE TEŽAVE.

Češkoslovaški parlament še ne pozna tako dolgih in tako burnih sej kakor so bile v zadnjih dnevih, ko se je v odborih in v senatski in poslanski zbornici razpravljalo o zakonskem načrtu Ljudske stranke in republikanske kmetijske stranke, da se vpelje stalna carina na uvoz poljedelskih pridelkov. Ta zakonski načrt je prinesel v vse stranke izvanredno mnogo živahnosti, v socialistične vrste pa tudi mnogo obupne bojevitosti. Ta borba gotovo nima sličnosti v celi dosedanji politični zgodovini praške Narodne skupščine. Dočim so se vse dosedanje parlamentarne borbe omejevale predvsem samo na nekoliko strank in so opozicionalne stranke samo kritizirale vlado, posegajo sedaj v ta boj vse stranke in slednji poslanec brez ozira na narodnost. Zgodilo se je celo, kar se je zdelo še pred meseci nemogoče. Stranke se namreč niso opredelile v vladne in opozicionalne in celo ne

v narodne tabore, temveč samo v zagovornike in protivnike carine. Z veliko težavo ustvarjen nemški nacionalni blok je celo razpadel. Stranka zunanjega ministra Beneša, Narodni socialisti, je potegnila proti vladi in s tem je prišel sam Beneš v težaven stan. Ali bo moral zapustiti vlado in ministrstvo prepustiti svojim zavistnikom, ki že dolgo preže na to, ali pa se bo moral skregati s stranko in se odreči poslanskega mesta.

Socialisti so uporabili vsa sredstva, da

preprečijo zakonski načrt o carinah. V zbornici so nagajali in zavlačevali razpravo po vseh predpisih, da so bile seje kar cele noči naprej. Na ulici pa so nagnali vkup množico vseh mogočih strank in povzročilo celo prelivanje krvi. A slednjič je vlada zmagala, zakon o carinah je bil sprejet in češki kmet se je oddahnil. Sedaj bo dolžnost vlade, zadržati vrat raznim špekulantom in ljulskim oderuhom, da ne bodo v nadrobni prodaji izžemali delavskega ljudstva.

ta je italijanski. V uradih in šolah mora biti samo italijanščina, ki je jezik Italije. Nihče se pa ne more protiviti, da govore Slovenci doma svoj jezik. V družinah, kjer so sami med seboj, lahko neovirano govore slovenski.

«Kaj se skriva zad?»

«Kemperle brani v svojem članku slovenski jezik, toda mi vemo dobro, kaj se za tem skriva. Za tem se skriva nekaj večjega. Tudi mi Italijani smo tedaj, ko smo bili podvrženi Avstriji, ljubili preko jezika našo veliko domovino. Vpili smo, da branimo jezik, da se borimo za naše pravice, v resnici smo pa delali za Italijo in hrepneli samo po nji.

Propaganda, ki jo delate za šolo in jezik, je nevarna, zakaj tukaj je državna meja. Mi ne moremo dovoliti, da se v ljudstvu podžigajo strasti in da se v njem podpihuje sovraštvo.

Vi se sklicujete na obljube bivšega zunanjega ministra Sforze in na govore drugih šibkih parlamentarcev. Toda to je tudi daleč za nami in je pozahljeno.

V članku se Kemperle nadalje sklicuje na besede poslanca Besednjaka, kajti njega štiti poslanska nedotakljivost (immuniteta), njega ni mogoče kaznovati. Kemperle je pa zgrabil govor dr. Besenjaka kot orožje proti vladi: Glejte mladega slovenskega poslanca, kako stopi v sruču Italije, v Rimu na parlamentarno tribuno in prične kakor bog Votan razbijati s kladivom po italijanskem zakonu. Vsi poslanci so zmedeni in se ne znajo braniti, le minister prosvete ga povabi, naj gre čez mejo, ako mu tu ni všeč.

Članek ni oster, pa vseeno...

«Članek ni tako oster in strupen, kakor so bili drugi, ki jih vsi poznate. Tedaj je pisala «Goriška Straža» celo, da žvižga nad slovenskim ljudstvom krvav bič in je primerjala slovenski narod s Kristusom, ki je pribit na križu. Ta članek je milejši, toda njegova vsebina je ista in zato predlagam, naj obsodi sodni dvor Leopolda Kemperla radi hujskanja k sovražstvu med družabnimi razredi na 6 mesecev ječe in 100 lir globe».

Tako je govoril državni pravnik. Govor odvetnika Stecchina, ki je Kemperla zagovarjal, prinesemo, ako nam bo dopuščal prostor, ob drugi priliki.

Zmaga pravične stvari

TISKOVNA PRAVDA V GORICI.

Poročali smo že nakratko, da je bil urednik «Goriške Straže», Polde Kemperle, obtožen radi članka «O pravem času in na pravem mestu». V tistem članku neki oče odobrava govor, ki ga je poslanec Besednjak nedavno izrekel v državnem zboru v obrambo našega jezika in šolstva. Druga sodna razprava proti Kemperlu je bila 14. t. m. in se je ugodno končala za «Goriško Stražo» in njenega urednika. To smo čitateljem v zadnji številki nakratko sporočili. Danes pa podamo govor državnega pravnika, ki je v obtožbi zahteval za Kemperla 6 mesecev ječe.

«Ščuvanje k sovražstvu».

Državni pravnik je govoril:

«O pravdi, s katero se bavi danes sodnija, ni treba mnogo govoriti. Stvar je preveč jasna in očitna. Zagovornik je zbral celih sedem dni tvarino in kopicil od vseh strani dokaze, da bi opravičil obtoženca, toda to je bilo povsem nepotrebno. Kemperle je za nas star znanec. Mi poznamo do globin njegovo duševnost in njegov značaj in vemo, da ima močno nagnjenje k propagandi, s katero razdira in vničuje naše narodno edinstvo. Že večkrat je sedel na zatožni klopi radi istega zločina, in sicer radi «ščuvanja k sovražstvu med družabnimi sloji». Res je, da je bil pomiloščen od Njegovega Velikanstva kralja, toda to nas ne sme motiti: mi ne smemo namreč zabiti, da je njegov slab značaj ostal nespremenjen. Zločin ščuvanja k sovražstvu med družabnimi razredi, ki ga je zopet zakrivil ima v naših razmerah, na državni meji, posebno nevaren pomen: Kemperle ni ne bil sovražta med navadnimi sloji, temveč je pognal s svojim člankom neko pleme, nek rod, ki živi v mejah naše države, v boj in sovražstvo proti celemu italijanskemu narodu».

«Zviti Polde».

«Kemperle je stara lisica, ki hodi okoli v ovčjem kožuhu. Gospod Kemperle se sklicuje na koncu svojega članka na e-

vangelij in govori s sladkimi besedami hinavsko o krščanski ljubezni med narodi. Kemperle se sklicuje tudi na takozvane naravne pravice in poziva Slovence, naj ohranijo in čuvajo narodno zavest. Slovenska narodna zavest, pa je, gospodje sodniki, v kričečem nasprotju s čustvi vsakega Italijana ter žal italijanska srca. V mejah Italije je mogoče in dopustno samo eno narodno čustvo in to mora biti italijansko. Kaj pomeni en milijon Slovanov in Nemcev nasproti 40 milijonom Italijanov? Taka manjšina je brez pomena in se mora umakniti pred ogromno italijansko množico. O enakih pravicah torej ne more biti govora. Slovenci imajo od Italijanov lahko same koristi, od njih lahko vse prejmejo, a nudi jim ne morejo ničesar».

VELIKA VREDNOST MATERNEGA JEZIKA.

Državni pravnik se zлага s škofom Slomškom.

«V mejah Italije živi 40 in še več milijonov ljudi, ki govore en jezik. Jezik je vse. Jezik je čustvo, je volja, je duh. Z jezikom se izraža najvišja vrednost človeškega uma. Michelangelo in Tician bi ne bila ustvarila svojih velikih umotvorov, ako bi ne bila vzgojena v sladkem jeziku pesnika Danteja. Ljubi glasovi njegove matere so za vsakega človeka temelj njegove omike in kulture. Tudi nastanek in napredek znanstva si ne moremo misliti brez napredka jezika. Jezik je vse. Toda v Italiji je samo en jezik in

ZOBOZDRAVNIŠKI AMBULATORIJ

Dr. G. Laurinsich

TRST - Via delle Sette Fontane 6 - TRST

Izvršuje točno vsako delo z zlatom in kavčukom. Slovincem z dežele poseben popust za potne stroške.

Govori se slovensko.

Delo zajamčeno.

Cene ljudske.

Odperto od 9—13 in od 15—19.

PODLISTEK

Prof. dr. Joža Lovrenčič:

Zgodba o Mihcu in Jakcu

(Konec).

Vrtar se je ob vratih muzal, urnika Jakec in Mihec pa sta se jezila in zabavljala čez ženi:

«Tvoja zadržuje mojo!»

«Ne, Jakec, poglej, moja je hotela iti, tvoja jo je zadržala!»

«Kaj pa zdaj, glej, moja se poslavlja, a tvoja jo je potegnila za krilo in jo spet zaustavila».

«Pa moja je nekaj čisto malega rekla, poglej, zdaj pa teče tvoji jezik, ko da bi molila rožni venec!»

«Uh!» je požrl Jakec Mihčev dokaz, ker ga ni mogel ovreči in zadovoljen je bil, da je kolesje v uri četrtič zdrknilo in svojo jezo je zaupal kladivu, ki je enajstkrat udarilo kot bi hotel odbiti predolgi jezik. Mihčev ni prav nič zaostal za Jakcem, tudi njegovo kladivo je bilo tako, da so odleteli s strehe vsi vrabci in golobi...

Trg se je izpraznil; le kaka zakasnela ženica, ki je hotela ob pozni uri ceneje kupiti bori živeže, je še stikala okoli bradjev, katere so se za vsako ceno hotele znebiti ostankov.

Tinca in Marijanca pa naprej in naprej «pa še to, pa še to» in tako je potekel čas in petič je zdrknilo kolesje v uri in Jakec in Mihec, ki sta bila do skrajnosti razgreta, sta ko za stavo z vso silo butala ob bron od prvega do dvanajstega udarca. Vrtar se je bal, da bi razbila zvon, in je stopil na trg ter pomirjevalno mahal z rokama proti stolpu, a ni nič pomagalo. Slednji zamah je bil silnejši od prejšnjega...

Zadnjikrat sta udarila Mihec in Jakec in že sta mislila, da je bil ves njun trud zaman, ko sta se Tinca in Marijanca zgenili, prestrašeni ugotovili, da je poldan, in ozrši se v stolp, obstali brez besede ko Lotova žena... samo zazijali sta in prebledeli in nista vedeli, kaj bi počeli...

Pa se je tedaj ob vratih zasmejal vrtar tako od srca kot svoj živi dan še ne in je bil prepričan, da sta se ženski ustrašili njegovega smeha in zbežali vsaka v svojo smer, kot bi se nikdar ne poznali...

Ko sta prišla Jakec in Mihec iz stolpa, jima je povedal svoje mnenje, a sta se mu le namuznila, ker sta vedela, da sta videli Tinca in Marjanca njune grozeče pesti, ki so ju po prvem presenečenju spravile k zavesti in ju razgnale vsaksebit domov da ne bi na cesti doživeli kaj hujšega...

Jakec in Mihec sta naslednji dan spet delala v pristanišču in delavci so se čudom čudili, ko sta se točno o poldne pojavili Tinca in Marjanca s kosilom. Menilo so, da je to le slučajno, a koje postala njuna točnost redna, so toliko časa vrtali, da izvrtali iz Jakca in Mihca skrivnost, ki se je potem razletela po vsem Trstu.

Tudi častitljivi mestni očetje so izvedeli o prvoaprilski zarotni šali iznajdljivega Jakca in Mihca. Pretehtali so šalo, ki je vzbudila toliko smeha in dobre volje in sklicali so izredno slavnostno sejo mestnega sveta in sam oče župan je tedaj vstal in prdlagal s slovesnim glasom: «Slavni mestni svet, šala, ki sta jo prvega aprila napravila naša občana Mihec in Jakec, zasluži, da se ovekoveči v svarilen in vzpodbuden vzgled vsem Tin-

cam in Marjancam. Predlagam za to, da postavimo v mestni stolp dva bronasta moža, ki naj bijeta ure že poznim rodovom in budita spomin na letošnji prvi april in zabavno poučni dogodek. Moža pa se imenujta za danes in vse čase v priznanje svojevrstni iznajdljivosti dveh naših someščanov — Jakec in Mihec!»

Z živahnim ploskanjem in viharnim odobravanjem so sprejeli mestni očetje predlog očeta župana in ni preteklo leto, ko sta bronasti Jakec in Mihec začela biti s stolpa mestne hiše ure, res da ne tako navdušeno kot njena prednika, a bila sta jih le. Prava Mihec in Jakec pa sta še dolgo živela in ž njima tudi Tinca in Marjanca, ki sta se posej le tedaj pozabili v klepetanju, če sta pripovedovali, kako sta prišla Jakec in Mihec do izvenredne časti, da so jima postavili mestni očetje tako lep spomenik.

To je zgodba o Mihcu in Jakcu, ljubi bravci «Malega lista». Ko ju poslušate teden za tednom, kako modrujeta, vedite, da sta iz delavskih vrst in vam bijeta ure sodobnega časa, ki ga je treba prav umeti...

Pepo iz Koludrovica

V POSTOJNSKI JAMI.

U Rakitnek sva jo z Matildo prou hmalte prbeglajtala, oh, kakù so nas ble veseli, ma kaj ne, sej se nismo vidli celeh tri bote po deset let. Tu je blo tiste cejt, ku sm beu šou po Matildo novico u žabjekuot jn sm jo prpelou uod tm u Kalüdrauco, mende se še ni pokesala, kaj be djale vi.

Taku so nas zdejt ta bot stregli mene jn Matildo jn nosili gor flaško za flaško ses peska uod zida, da sm čez anmalo cajta prou zares začieu miselt, da sm novic. Začiele smo pojet: krke kaplec, trke let jn: bratce veseli vse na konce zmiram furt naprej živjo jn vsi so bumfali glaže z našmi.

Ku smo pršle dobro h sebe jn smo tele uobnet pruti Pastojni smo se začieli poslulat jn se dajat roke, sm zmiraj misleu, du je vndr pršeu z Matildo u Rakitnek. Glih ana tašna ku ona je bla pr nje jn še bl čüdno se me je zdelo, da je še ona mene nekaj na uho praula: «Pepo, du je tiste tm pr tebe? Ane hipa se nisva nejnkr več poznala, menda sm je rieuu ana dva bota še avis».

Tu je blo dobro, da se puot v Pastojno vleče; blata ni manjkalo jn zmiraj po rouni jn tede drsalo se je še priece, taku da so še moja kolenca an par boto potipala kranjsko zemlo.

Prideva v Postojno. Orka vndr, kolko fulka. Kar uobstala sva. Se živ dan nism videu tolkajn ledi. Vse križem, matamabili, karuoce, karjere, lujtranca: Buh nas vare, sm jau, Matilda moja držeme, da me ne zebiš. Taku sva stuopla tede midva u vrsto jn šla če pruti, kamr je kazala ana roka namalana tm na ane table.

Šlo nas je na stršno douga precesja po ceste nezrečeno lepe jn gladke ku perivnek, na obeh straneh drevesa ku

špalir, de je blo prou t'ma zdolaj. Glih taku ku doma pr kašne velike andohte jn prou milo me je telo bet uokule srca. Pole smo jo prtoukle na an velek plac. Aha, sm jau, Matilda pagliede, pagliede tm dol. Ga je blo fulka, ku na suodnje dan. Vse se je pahalo les jn če jno tiste hipce, me je nekaj reklo: Pepo zdejt je cejt. Opre uha jn uoči jn gliede dobro ara, če češ kej povedat pole ta «Malme». Tede jest sm potegneu mojo če h ane stene, jn gliedau sm jn bouskau če po fulke ku šilenkruota v jajca.

Vse je šrajalo, vse nemilene jezike si čeu: laško, nemško, prajsavsko, triještinsko, ceganjsko, prou kukr da be beu pr babelonskem türne.

Jn kej se je še vidlo: ledje božje, ano me je prou segrelo: ana haba u moškem gvante: Jej srota sm rieuu skoraj na glas, če ti ni dau gasput Buh tiste milosti ku mene jn tašnem, kaj se reva še meš. Nejnker če dneš fajfo u usta jn federpuš na klobük, na bš fnt ne, prmejvere da ara.

Pole sm videu tm u anem kažote več ku dvejstu marel, menda ni dežja v nebeške jame al rajske kukr je dejt; al pej so se jm ledie smil'le, kr jama je douga ku slabo leto, jn se člouk utrüde, če še sam sebe muose.

U anem drugem kažote sm videu, ku so dajali uon süknje, fanele, zimске fačuole po 3 lire anga. Orko anka, sm jau, kej deš Matilda, če niso rinkšvinkani. Očö, Pepo, buodi pameten jn peste lesko ruobo. Ni varno. Rata na konce lahko še prou draga jn gorka.

Takrat so se začiele ledje pomikat v jamo. Tečem, da uzamen tüde jest cegcl. Pr uokence je stau an gasput, stršno nobel jn grozno lep. Prou lebeznivo me je pobouskau jn me je nekaj prašau po laško. Jest sm zastuopeu, da če vedet, če vem či da sm jn sm povedau moško: Postunja. «Postunja njente pagar», je djau jn pokazaü s prstom: avante u jamo.

Čüdno se me je sprva tu zdelo, ku so mogle vndr vse druge plačat. Brihten kukr sm, sm jo pole hitro pogrüntau, da me je zagvišno mogu prašat, ne či da sm, ma uod či da sm.

Fajn je steklo, Matilda, sm rieuu, podvizajva se nutr, da se gasput ne premisle jn bl sm beu kontent, ku da b' me du šenjkau pu kila masla.

(Drugibot puošlem rep).

Kaj nam z dežele pišejo

VELIKA BUKOVICA pri Bistrici.

Blagovolite sprejeti par vrstic, pisanih z okorno kmečko roko, tudi iz naše vasi. Človek bi dejal, da živimo v malih nebesih, ker ni nobenega glasu od nas, čeravno je naročena skoraj polovica vasi na «Mali list» in beremo vrh tega še druge časnike. Naša vas je oddaljena slabe tričetrü ure od Bistrice in je bila nekoč v boljših časih znana kot ena izmed trdnih vasi v bistriški okolici. Žalibog se zdaj pozna tudi pri nas poveljna kriza, slabe letine in veliki davki. Radi se poleg tega malo preveč poveselimo in preradi popijemo kozarček slivovke ali vina. Vse to nas spravlja vsak dan v večje skrbi in mnogotere še v dolgove, ki se bodo težko plačevali, tako da s strahom, skoro z obupom čakamo, kaj nam prinese bodočnost. — Znani smo bili kot dobri pridelovalci krompirja. Pred vojno ga je imel skoraj vsak posestnik naprodaj 50—200 kvintalov. Danes? Malo se jih že dobi, da bi ga imeli naprodaj, a čez 50 kvintalov ga nima za prodaj nobeden. Žalostno, ali resnično! Preje je kmet peljal krompir na Reko in pripeljal domov moko — ker sami ne pridelamo toliko žita, kolikor ga rabimo — in v žepu je prinesel še nekaj cvenka. Kaj pa danes? — Pred vojno in še takoj po vojni so imeli naši kmetje precej denarja, ki pa je splahnel kot pomladanski sneg in ostali so le dolgovi. Denarja je kaj ostalo le pri nekaterih, ki imajo zraven kmetije posebske dohodke (trgovanje s pridelki, s konji itd.), pa te je lahko sešteti na pr-

ste ene roke, to lahko prizna vsak Bukovčan, kajti resnice ne gre potajevati, ampak ji pogledati naravnost v oči. — Kako bo s češpljami? Letos spet kaže, da bo nekaj letine, ako Bog obvaruje kašne nime. Ali ne bi bilo dobro, da bi se v ti reči naši kmetje organizirali. Na Goričane se ni zanašati, da bodo prišli semkaj češplje sušit kakor lansko leto. In zraven vsega: ali ni bolje, da denar, ki naj bi ga drugi zaslužili, ostane doma, saj domačih delavcev ne manjka. Ves vaški naraščaj je doma in čaka, kdaj se bo odprla dolarska Amerika.

Za danes dovolj, drugič še nekaj o davkih mostovih in drugo.

Bukovčan, ki opazuje.

Iz BORŠTA

nam pišejo: Te dni je prišel odlok od oblasti, da se mora zapreti gostilna na gradu «Mocčö». Oblast je morala imeti že važne vzroke zato. Že dolgo časa se je govorilo po vasi marsikaj, kar ni bilo v čast tisti gostilni. Ljudje so videli skoraj vsako noč prihajati in odhajati avtomobile, v katerih so se vozile osebe dvomljive vrednosti. Kaj so iskale ponoči tam? Kedo bo verjel, da so bili sami poročeni pari? Pošteni možje in žene imajo svoje stanovanje v mestu in si ne privoščijo dragih izletov za eno noč. Seveda vpisani so bili kot zakonski pari, a papir se pusti pisati. Ne rečemo nič več; samo zadovoljni smo, da je oblast posegla vmes in da je ohranjeno naši vasi dobro ime.

Brežan

Iz KLANCA.

Dne 29. t. m. praznujemo domačega patrona sv. Petra. Vabimo tem potom na slovesnost, ki se vrši ta dan. Popoldne pri blagoslovu se vrši velika pevska prireditvev. Igral bo orkester, peli bodo solisti in domači cerkveni zbor, pomnožen z nekaterimi gosti. V cerkvi se začne ob 2 in pol, nato je pa vrtna veselica z igro in petjem. Na svidenje pri sv. Petru!

Iz Št. PETRA pri Gorici.

Čast komur čast. Dne 25. 2. 1876. se je rodil v Šempetru pri Gorici Krajnik Ivan, po poklicu težak, ki si je pa ob 50 letnici rojstva postavil samostojno trgovino z mešanim blagom. V domači vasi je obiskoval ljudsko šolo, leta 1886. pa je spoznal takratni nadučitelj g. Lavrenčič Matija, da ima Ivanček dober posluh in še boljši glas, zato ga je nagovarjal, naj hodi k pevskim vajam, kar je 10 letni Ivanček tudi storil. Dokončavši ljudsko šolo, začel je hoditi na delo v tovarno Stražice, da pomaga rediti številne brate in sestre. Takratni tovarniški urnik je bil 12 ur, zvečer je bila pevska vaja, a Ivanček je ni zamudil. Meseca oktobra 1906. ga vidimo v večernih urah z bratrancom Brumom hoditi od hiše do hiše, kjer tajno šepeta z mladenčji, ne več kot Ivanček, marveč kot Nuto. Ta reč pa vznemiri naše dobre mamice, ki pošljejo takoj deputacijo ženah h takratnemu kaplanu č. g. Brezavččku, ki jih naslednjo nedeljo z lece potolaži, da Nuto ne bo širil krive vere, marveč nekaj koristnega. Ko je nabral postavno število udov, je s pomočjo bratranca ustanovil pevsko izobraževalno društvo «Prešeren». Meseca novembra bo torej 20 let, kar sijajno deluje, zato tudi pričakujemo, da nas oo naš trikratni jubilanč za Martinovo povabil na izvanredno, dnevu primerno veselico, še posebno radi tega, ker je on sedaj društveni predsednik, ki pa ne drži rok križem z izgovorom «Mi smo stari» ali pa «Naj pojö mladi», ampak je duša šempeterskega petja, bodisi na društvenem odru, kjer deluje že 20 let, ali v cerkvi, kjer slavi s petjem Boga že 40 let. Ako pa bi se našel med ljubitelji petja kak neverni Tomaž, ki bi mislil da pretiravam, ga vabim naj napiše dopisnico, naznani dan prihoda, prinese vse po dvoje in zagotavljam ga, da mu ne bo nikdar žal tega obiska: Saj jubilanč Nuto, ki slavi letos 50 letnico rojstva 40 letnico pravega petja in 20 letnico kot ustanovitelj društva «Prešeren», ima v glavi celo zbirko, to je vse stare in naj-novejše pesmi. Sedaj pa polagam na srce našim gospodinjam, da posebno letos večkrat obišejo v trgovini jubilanta Nutota in mu pripomorejo do boljšega kruha, ki ga je v resnici zaslužil. Mi pa kličemo slavljencu:

Na mnoga mnoga leta!

Vaščan.

HERPELJE.

Dne 20. t. m. smo imeli v Herpeljah šolsko prireditvev za šoli Herpelje-Klanec. Bili smo prijetno iznenadeni; kdo bi si bil mislil, da naši otroci toliko znajo. Posebno lepo je bilo petje. Take težke pesmi, kot so iz Kumarjeve zbirke, so otroci krasno proizvajali. Lepe deklamacije, krasen prizor Venčarica, vse nas je presenetilo. In Palčki !Oj, kako so bili ljubeznivi. Izmed italj. točk so bile najlepše podane stvari, ki jih je naučila učiteljica iz Klanca. Vsa čast ji! Všeč nam pa ni bilo, da so otroci plesali, kaj takega pač ne spada na šolsko prireditvev. Ob tej priliki se najlepše zahvaljujemo gdč. Čok in g. učitelju Štreklju za pouk in skrb za našo deco. Nedelje ne pozabimo. Na svidenje še kdaj, ljubi Palčki.

BUKOVO.

Slavno uredništvo naj mi dovoli malo prostora v Malem listu, da se oglasimo tudi iz naše vasi, saj Mali list tudi k nam prihaja. Le naša navada ni, se po časnikih oglašati in tožiti svoje vsakdanje gorje. Kakor po drugod, enako čutimo tudi pri nas v polni meri težave sedanjega časa. Draginja dnevno narašča, cena živine je padla zelo nizko in to je skoro edini naš vir dohodkov. Že dve leti

sta bili slabi in letos se nam obeta še slabše radi vednega deževja.

Društveno življenje se pri nas dobro giblje. Imamo Gospodarsko bralno društvo in Dekliški krožek. Prvo je priredilo dne 13. t. m. pomladansko veselico v prostornem kozolecu A. Čelik, primerno opremljenem in okrašenem, za kar gre čast tistim, ki so k temu kaj pripomogli. Igrali so žaloigro «Mlinar in njegova hči». Igralci so se dobro vglobili v svoje vloge, čim večja je bila vloga, tem bolje je bila podana. Tudi pevski mešani zbor je pokazal veliko spretnost, ko nam je zapel več lepih domačih pesmi. Le tako naprej in pokažite se kmalu spet s kakim nastopom; čeravno so težkoče in ovire, dobra volja bo vse premagala.

***

Prejeli smo o isti prireditvi še drugi dopis, iz katerega posnemamo, da se občinstvo ne zna vesti pri igri; smeje se žalostnim in veselim prizorom brezčutno in lahkomišlno. Treba bi bilo učiti ne samo igralce, kako se predstavlja, ampak tudi gledalce, kako se gleda in posluša.

RATEŽEVO BRDO pri Bistrici.

V nedeljo 16. maja smo imeli v naši vasi opasilo, podomače «štruklje». Bila je tukaj sv. maša in popoldne večernica, katero je opravil g. vikar iz Zagorja. To pot smo zdravi ostali brez plesa in brez norčij. Fantje so izprevideli, da ples in pijača delata bolno glavo in prazne žepe. Ker nismo poslali še dopisa iz naše vasi, smo to pot pričakovali Pepota. Bili smo gotovi, da pride in nas kaj ovadi. Toda Bog vedi, kje se je mudil tačas s svojo Matildo. Tudi takrat ga ni bilo, ko smo pripeljali novi zvon, ki tehta 257 kg. Dne 12. februarja smo prvokrat po dolgem času zopet zaslišali v domači vasi glas zvana. Treba je bilo precej truda in lepo število lir, če se pomisli, da naša vas šteje komaj 14 hiš.

Le naprej po dobri poti, vrli Ratovci!

Deseti
brat
na
Notranjskem

Douh cajt m' j' postalu pa sm jo urezou s štoftletel cugom an malu na Notranjsko jn če jo bo moč skuzi preribat na Šmarno goro, k' sm se biu še lansko letu zaoblubiu k' me je taku salamenšku v truhu ščipalo jn vilo za kumpit. Spotjo sm šeu pogledat Predjamski grad, tiste velike spodmole jn votline k' jh je naredu Vsegamogočn zidar jn u katerih se je toľko cajta «Erazem» skrivov. Iz Studenega je bla pršla glih sprecestje d' b' Buh dž ustavu jn lubo sounce pokazou. Žene so z andohtjo molile, gorenške dekleteca so pa taku lepu pele, d' jh j' b'lu kar veselu poslušat. V gradu pa j' b'lu tulko mularije, d' sm se bau d'bom kšnega pohodu k' sm j' mu glih nove čeu-le na obrto. Tam u Brdah je Francinou na pašet praprotnike miru jn godrnjau kukar huda ura. Pravu m' je, da gmajno talejo pa največ na liter, on pa na pašet. Reku m' je de je b'la gmajna celi vasi šenkana, zdejt pa b'ani rad' use dobili, drugi pa figo. Ker se je že delou mrak, sm pustu tega človeka, naj miri jn čaka, de bo praprot ocvala, jn sm šeu.

Tam pr belški mlaki se je pa anu pujanu reuše na use grlu drlu:

Po dneu se ga pije,
po noči taku,
če kača je u žepu,
je strašnu hudu.

Štrafenga božja sem zakričau! Žene pa doma jočejo, de se j' naredu na njivah tašen škrlup, de spodaj krampir jn sľžou v klukah gnije.

Knjige in časopisi

SVETI ALOJZIJ GONZAGA, zaščitnik krščanske mladine. Za 200 letnico Kanonizacije priredil dr. Jože Debevec. Založil «Glasnik presv. Srca Jezusovega», Ljubljana, Zrinjskega 9. Tiskalo «Tiskovno društvo v Kranju». (S slikami 189+23 strani). Cena broširanemu izvodu 20 Din., vezanemu v polplatno 25 Din., vezanemu v celo platno 30 Din. Poština 1.50 Din. več. *)

*) Za Italijo: broš. 10.— Lit; polplatno 12.50 Lit; celo platno 15.— Lit; poština 1.25 L.

Za Avstrijo: broš. 2.50 S; polplatno 3.15 S; celo platno 3.75 S; pošt. 30 gr. Za U. S. A.: broš. —.45 S.; polplatno —.50 S; celo platno —.60 S.

Starejši življenjepisi sv. Alojzija so že davno pošli. Velika je bila potreba in povpraševanje po novem lepem Alojzijeve življenjepisu. Pisatelj «Vzorov in bojev» je tu vzorno opisal junaške boje prvega vzornika krščanske mladine. Z mladeniško živahnostjo kar potegne za seboj mladega čitatelja na torišče in v dobo junakovo. Nič dolgočasnega, nič duhomornega ni v tem življenjepisu: vabeči naslovi, živahen opis prizorov, ki zanimajo mlado srce. Mojstersko in dramatično je opisana 5 dejanska igra med očetom in sinom za dosego poklica. Jezik izbran, slog izglajen, pa tako poljuden, da bo po tem delu segala izobražena in preprosta mladina. Zlasti so okusno nasejani ljudski pregovori. Srečno se je naslonil pisatelj na zanesljive Alojzijeve življenjepise Alojzijevejših sošolcev in redovnih sobratov; vendar je vkljub temu slovenski življenjepisi samostojen; krajevne in zgodovinske pripombe ga delajo Slovincem zanimivega. — Moderna krščanska mladina sicer dobro ve, da ji je sv. Alojzij prvi vzvišeni vzornik, pa ni malo tudi predsodkov, ki ji ga odbijajo. Naš pisatelj govori mladini, naj se Alojzija nikar ne boji, pa prav spretno brani marsikomu prestrogega in težko umljivega Alojzija ter dokazuje, kar je obljubil in uvodu: tudi Alojzij je šel po strmi poti železne volje, jeklene vztrajnosti; postavil si je zgodaj visok cilj in mu potem ostal neizprosno zvest skozi vsa deška in mladeniška leta. Ker je torej res Alojzij značaj — vzor, ne bodo po tem življenjepisu veselo segali le starši, vzgojitelji in prijatelji mladine, marveč tista mladina sama, ki ima smisel za samovzgojo. Tako bo prelepi življenjepisi nov slovenski slovestveni cvet, korak globlje naprej v našem duhovnem življenju in buditelj novih viteзов v naši mladini.

Tiskarna «Tiskovnega društva v Kranju» se je potrudila, da je delo tudi tehnično lično izvedla. Knjigo odlikuje fin papir, popolnoma nove črke, lepe slike, fin ovitek itd., tako, da je cena za sedanje razmere nepričakovano nizka. Naj zato nova knjiga, ki ima trajno vrednost, najde mesto v vseh knjižnicah in prijazen odziv pri vseh družinah in prijateljih notranjega življenja.

Dobiva se v vseh knjigarnah ali pa naravnost pri:

Upravi Glasnika, Ljubljana, Zrinjskega 9.

*

Nagrobnice. Uredil Fr. Marolt. 3. izdaja. V Ljubljani 1926. Izdala in založila Jugoslovanska knjigarna. Glasbeni strokovnjak M. Bajuk piše o teh nagrobnicah zelo pohvalno: «Tretja izdaja je premenjena. Po obsegu je menda ostala ista, po vsebini je pa pestrejša. Nekaj neporabne robe je zamenjane s prav dobrimi novimi žalostinkami. (Adamič, Premrl i. dr.) Za pogrebe se vrše vaje, če se sploh vrše, šele v zadnjem hipu, ko je treba nastopiti. Zato pojo zbori vedno eno in isto. Tudi dejstvo, da nastopajo zbori težko vedno polnoštevilni, sili k temu, da pomaga pevcem zdaj ta, zdaj oni, slučajno navzoči pevec. Večkrat je petje sploh improvizirano. To sili zbere, da pojo vedno ene in iste, splošno znane nagrobnice. Storjeni so bili poskusi z no-

vimi, a ni šlo. S težavo le od slučaja do slučaja.

Temu bi treba vendar že obračunati! Zbori naj bi se strnili v lepi misli, pa bi si določili, če drugače ne gre, primerne nove nagrobnice, ki bi se jih naučili. Težava je sedaj odstranjena. Imamo zbirko, poceni, pripravno, in kar je glavno, vsebinsko bogato. Čemu rjavi lepa Vilharjeva, ki ima osnutek skoroda turbone koračnice? Zakaj se zbori ne lotijo Ferjančičeve: Z Bogom, ki ji ne najdem para? Čemu je popolnoma pozabljena Riharjeva Jamica, ki je tako prisrčno nežna? Kako iskren je dialog v Foersterjevi: Ob smrti otroka? In cela kopa drugih po vrsti. Nekatere so prikladne tudi za petje v cerkvi, eventualno med sv. mašo, n. pr. Usliši nas (Jalen), Večna luč naj mrtvim sveti (Adamič), O Gospod (Foerster) in Beati mortui (Mendelssohn). Koncem zbirke so natisnjeni še odgovori pri pogrebnem obredu in psalm Miserere v znani koralni melodiji, postavljeni za moški zbor.

Zbirka je po vsebini bogata, pestra, po obliki brez hibe, po zunanji opremi (tisk, vezava, velikost), zelo lična in prav pripravna. Cena (16, odnosno 20 Din. za vezan izvod) je mogoče le ob perspektivi na številni odkup. Zato je opomba na 2. strani, ki prepoveduje prepis not, zelo umestna. Zadnji čas je, da nehajo zbori s prepisovanjem tiskanih pesmi. Prepisovanje not je le prevara samega seba. Računajte čas, trud, papir, obliko, trpežnost, potem pa sodite!»

«Nagrobnice se dobe v knjigarni Štoka v Trstu.

Gospodarstvo

Vizum. Kdor si hoče ogledati letošnji velesajem v Ljubljani, naj se oglasi v Gorici na Kornju v Draščekovi hiši. Tam se posreduje za jugoslovanski, avstrijski, nemški in češki vizum. Za ljubljanski velesajem stane izkaznica 30 dinarjev in 1 liro za železniške izkaznice za Italijo in Jugoslavijo. Izkaznica daje pravico do 30% popusta na železnicah v Italiji ter 50% v Jugoslaviji. Jugoslovanski vizum stane 10 lir. Pismo se obrniti za posredovanja na M. Šček, Gorica, via S. Pellico 3.

Draginja raste. Račun za tedensko prehrano ene družine je znašal 20. aprila letos 149 lir 24 stotink. Mesec pozneje, 20. maja, se je zvišal in znesel 149 lir 45 stotink. V juniju pa je šlo zopet še više.

Semenj v Bujah 25. maja. Prignanih 228 volov, 126 krav, 13 telet, 37 konj, 9 mul, 201 osel, 357 prašičev, 26 ovac, 3 koze. - Cene: voli 450-480, krave 400-450, teleta 600-650 za stot žive teže, konji 1000-1800, mule 800-1500, osli 250-700, prašiči 70-100, ovce 90-150, koze 100-160 glava. Cena sena 30-35, slame 20-25 lir stot.

Stab. Tip. Silvio Spazzal - Trieste.

MALI OGLASI

VELIKA ZALOGA papirja, papirnatih vrečic. Uvoz in izvoz na vse kraje. Po ugodnih cenah. Tvrda Gastone Dolinar, Trst — Via Ugo Polonio 8.

SMILAJOD (Trpoški sok), izborno sredstvo proti arteriosklerozni, revmatizmu in težkemu dihanju, uspešno čistilno sredstvo, posebno priporočljivo za osebe, stare nad 50 let, se prodaja samo v lekarni Castellanovich, Trst (San Giacomo - Sv. Jakob) Via Giuliani 42 (vsporedno z ulico via dell' Istria).

GLYKOL. Jako učinkovito sredstvo posebno v poletnem času in v vročini. Kdor se čuti šibek na živcih in trpi glavobol, naj uporablja edino le «Glykol», ki ozdravi v najkrajšem času. Cena steklenici L. 7.—. Za celo zdravljenje zadostuje 8 steklenic. Dobiva se le v lekarni Castellanovich, Trst, (San Giacomo - Sv. Jakob) Via Giuliani 42 (vsporedno z ulico via dell' Istria).

KMETJE! za dobo težkih del si nabavite dobro vino! 2.80 L. liter v vsaki množini od 1 litra naprej. Narodni dom, Podgrad.

MLADENIČ, več slovenskega in italijanskega jezika, ki je napravil trgovski kurz v Ljubljani in ima lepo pisavo, zna tudi strojepisje, išče primerne službe. - Naslov pri upravnistvu.

Po čem je lira?

Dne 24. junija si dal ali dobil:

za 100 dinarjev — 48.60 L.
za 100 č. kron — 82.— L.
za 100 fr. frankov 78.— L.
za 100 šilingov — 386.— L.
za 1 dolar — 27.40 L.
za 1 fant — 134.50 L.

Prosvetna društva

ki imajo nevezane knjige ter jih izposodujejo, delajo sebi veliko škodo, ker bodo knjige kmalu vničene. Kaj storiti? Treba je, da jih dajo vezati. Pošljejo naj jih na Katoliško tiskarno v Gorici, Riva Piazzutta 18, kjer jih bodo vezali.

Obiščite važni

VI. Mednarodni vzorčni velesajem v Ljubljani

od 26. junija do 5. julija 1926. Za nakup vstopnic v velesajem po Din. 30.— in izkaznice po L. 1.—, ki dajejo pravico do znižanega vizuma jugoslovenskega konzulata na potnem listu za L. 10.— kakor tudi do 30% znižane vožnje na italijanskih in 50% na jugoslovenskih železnicah, obrnite se na komisarja velesajma za Italijo: Oglasni zavod G. Čehovin - Trst, Urad: Viale XX. Settembre 65, I. desno, in v čakalnici Kr. konzulata kraljevine S. H. S., Trst, Piazza Venezia, 1, prtiličje.

Važno! Na željo onih posetnikov, ki stanujejo na deželi, prevzame urad skrb za pošiljatev vstopnic in vizuma jugoslovenskega konzulata. V tem slučaju naj dotičniki dopošljejo potni list, veljaven za leto 1926. in vrhu zgoraj imenovanih zneskov še L. 7.— za rožijske in poštne troške.

Jakob Bevc

urarna in zlatarna

TRST - Campo S. Giacomo št. 5

ZLATO kupuje v vsaki množini po najvišjih cenah.
KRONE plačuje više kot vsi drugi.
ZALOGA raznovrstnih ur in zlatenine.

Zobozdravnik

dr. Sardoč D.

ordinira v Trstu

via M. R. Imbrilani 16, I.

(Prej via S. Giovanni)

od 9-12 in od 5-7.

Največja zaloga pohištva

na Goriškem - GORICA, Via Carducci (Gospiska ul.) 14
Ustanovljena leta 1897.

Na izbiro 50 celotnih oprem

bodisi za spalnice

bodisi za obednice

od prav preprostih do najbolj razkošnih

Cene zmerne!

Delo trdno!

Pohištvo lastnega izdelka, izvršeno od prvovrstnih delavcev vsake stroke

ANTON BREŠČAK

VIA CARDUCCI (GOSPOSKA UL.) 14

čevljarnica FORCESSIN

odlikovana v Parizu in Genovi 1924.

z veliko premijo, diplomo in zlato svetinjo

Trst via Cappin 5 pri Sv. Jakobu Trst

Starši! Botri!

Birma bo!

Kje boste kupili dobre in fine čevlje po zmernih cenah?

Le pri FORCESSINI!

Knjigarna in papirnica

J. ŠTOKA - TRST

Via Milano 37

se priporoča sl. občinstvu v mestu in na deželi, župnim, občinskim in šolskim uradom, pisarnam, obrtnikom, trgovcem in zasebnikom.

Lastna knjigovoznica.

Založba Vedeža Kleinmayerjeve ital.-slov. slovnice, slov.-italijanskega in ital.-slovenskega slovarja. — Ima v zalogi vse najnoveše slov. knjige.

Zobozdravnik

Dr. LOJZ KRAIGHER

specialist za zobe in usta sprejema

v Gorici na Travniku št. 20

in v Ajdovščini nasproti posojilnici

ETERNIT

je najboljši za kritje streh

A. JANACH & C.

ZALOGA: Trieste - Trst (12)

Via Milano št. 12 (pri veliki postji)

V zalogi ima tudi cevi za vodovode in stranišča.

JAMSTVO ZA VEČ LET. Tel. 22-42.

Röntgenološki zavod

PRIMARIJA

dr. A. de Fiori

v Gorici

Corso Vittorio Em. III. 14

Sprejema od 9-12 in od 2-4